

От Украйна до протестите в Иран

Български журналист с награда на Кралския лондонски колеж за изгряващ лидер

На 22 юни Калоян Константинов – докторант в Института за балканистика с Център по тракология при БАН (ИБЦТ – БАН), получава престижната Награда за изгряващ лидер на Кралския лондонски колеж, където завършва магистратура по „Близкоизточни науки“ през 2018 г. От 2017 г. отличията се раздават в 12 категории на изтъкнати възпитаници на Университета за изключителни професионални постижения.

Калоян Константинов е отличен за работата си като независим журналист, отразяващ горещи конфликти – войната в Украйна, протестите в Иран, Ирак, Израел и други. Журито отбелязва и дейността му като лектор по медийна грамотност, критично мислене и международни отношения.

Седмица по-късно, на 29 юни, е удостоен и с наградата „Журналистика за мир“ на Дружеството за ООН в България и фондация „За ново партньорство в журналистиката“ за репортажите си от кървавите протести в подкрепа на демократията в Иран от 2022 г. В края на миналата година е включен в престижната класация „30 под 30“ на сп. „Форбс“ за влиятелни личности.

По време на престоя си в Украйна Калоян попада под артилерийски обстрел заедно с група доброволци от Западна Европа

Зина СОКОЛОВА

Калоян Константинов завършва бакалавърска степен във Факултета по журналистика на Софийския университет, специалност „Връзки с обществеността“. Признава, че се е колебаел между психология и журналистика. Решава, че програмата на пиар предлага познания и по двете. Действителността се оказва по-различна, но пък получава възможност да започне работа още на 18 години като журналист в американското списание за субкултура „Вайс“, чийто български клон вече е закрит. Самото списание също наскоро обявява фалит.

„То се разви покрай войната в Сирия, откъдето се правеха много репортажи още в началото на конфликта – разказва Калоян. – Превеждах тези репортажи и това насочи интереса ми към Близкия изток, мюсюлманите, исляма, различните култури. Дотогава не знаех много по тези въпроси.“

С годините развива интерес към тази тема в професионален план. Дипломната му работа е за пропагандата като част от хибридната война, използвана от Ислямска държава 2011 – 2015 г., когато има много силен и модерен комуникационен отдел – списания, видеа, телевизия, сайтове. Това привлича към Ислямска държава много хора.

След дипломирането иска да продължи да се занимава с темата за Близкия изток, и кандидатства в няколко университета в чужбина. Смята, че много неща в нашето висше образование не са на достатъчно високо ниво, макар да има и добри примери. Убеден е, че е добре по възможност повече български студенти да изкарат в чужбина бакалавърско или магистърско ниво. И да се върнат, за да привнесат наученото оттам – не само като знания, но и като култура на работа.

Признава, че приемането му в Кралския лондонски колеж в специалност „Близкоизточни науки“ е сбъдната мечта. Темата, която развива, е „Защо не се

радикализират мюсюлманите в България“, тъй като по това време все още съществува Ислямска държава. А от България не отива нито един боец.

„В медиите се раздухваше една история в Пазарджик за радикализирането на роми мюсюлмани, но това беше измислена работа – категоричен е Калоян. – Интересното в случая е, че България има най-голям процент мюсюлмани в цяла Европа, където те са малцинствена група. Не става дума за Косово или Албания, където ислямът е основна религия. Процентът на мюсюлманите у нас е много по-голям от страни като Франция, Германия, Англия, Швеция, Швейцария. В тези държави беше пълно с бойци, радикализирани младежи. За мен беше интересно как България може да помогне и да представи модел на Запада, който да интегрира тези мюсюлмани. Едва последните години страни като Белгия, Франция и Холандия започнаха да правят част от нещата, които в България правим от десетилетия: да обучават собствени имами, вместо да внасят от чужбина, да следят какво се проповядва в джамиите, да финансират мюсюлманското вероизповедание по-сериозно.“

След Лондон го приемат в Оксфорд за специализирани обучителни курсове по съвременна политика на Близкия изток и Северна Африка. Оттам през август 2018 г. заминава на работа в Тунис по програма „Еразъм“ за срок от 6 месеца. Назначен е в културен клуб, в който се работи за обществени каузи – екологични инициативи за чиста природа, обучения на младежи. Чете и лекции по медийна грамотност и критично мислене. Но междувременно пътува и до други страни по работа.

„Отидох за първи път в Иран по тяхна програма – казва Калоян. – И буквално се влюбих в страната. Бях и на конференция в Египет, където бях поканен на среща с президента на страната. На Азиатско-европейския лидерски форум, който се провежда в Белгия, се организира паралелно и младежка среща. Кандидатите за нея са били над 5000, приетите

са 500, а от тях само 20 души бяхме поканени на вечеря с краля на Белгия.“

Прибира се в България и се връща в „Офнюз“, където работи още като студент. Шест месеца е асистент на евродепутат. После заминава за втори път за Иран на научна конференция. По това време Иран и Италия са двете най-силно ударени от ковид държави след Китай. Страната е затворена и младият журналист остава без пари и възможност да си тръгне. Накрая успява да се прибере с помощта на нашето посолство и приятели.

Оттогава досега развива сайта „КлинКлин.бг“. Той се контролира от неправителствената организация Сдружение „За граждански прояви – Клин“, което създава тази медия през 2014 – 2015 г. Целта е това да е първата демократична медия, която се издържа само от читателите, без реклами.

„Правим разследвания, не искаме само да преписваме – подчертава Калоян. – Започнах и независимо онлайн предаване, което беше първото по рода си. За тези 2 – 3 години сайтът и мои материали печелат 6 – 7 награди – за репортажите от Украйна, протестите в Иран, заради които посетих страната за трети път и бях единствената медия от Европа. През 2021 г. започнах докторантура в Института за балканистика при БАН, посветена на отношенията между Иран и Балканите в периода 1990 – 2021 г. Надявах се при това пътуване до Техеран да събера още материал от извора. Но никой в Иран не искаше да се среща с европеец, и успях да напиша само журналистически текстове. Хубавото е, че научната ми дейност се съчетава с журналистическата, а от БАН ми оказват голяма подкрепа. У нас има изключително неразбиране към това, което се случва извън нашите граници, камо ли за Близкия изток. Не се осъзнава колко много ни влияят нещата,

които се случват навън.

Обичам да давам следния пример. Когато започва Гражданската война в Америка, южните щати са основен доставчик на памук за Европа. Но корабите на северните щати блокират пристанищата им. И текстилната промишленост в Европа изпада в колапс. Тогава европейците се обръщат към Египет, инвестират много пари, теглят се заеми. Но като свършва войната в Америка, евтиният памук оттам отново тръгва към Европа. Това пък удря Египет, който не може да си върне заемите. Така се стига и до Наполеоновите войни, от които Франция потъва в дългове, взети от Алжир. Алжирците си искат парите, французите отказват да ги върнат, и нападат Алжир. Това е пример как Гражданската война в Америка води до колонизирането на Близкия изток – макар и много съкратена версия.

До ден-днешен се води война на прага ни – не говоря само за Украйна, а и за Близкия изток. И смятаме, че това не ни засяга. А то има огромно значение.“

Калоян много се гордее с наградата от Лондон. Неговата категория е за изгряващ лидер за хора, завършили Кралския колеж преди 5 години. Номинациите са от Университета, откъдето следят професионалното развитие на своите студенти.

Освен журналистическите материали, които пише, той организира и много лекции по медийна грамотност, критично мислене и международни отношения. Създава с колегите си интеркултурна медийна академия, където във фокуса се поставят културните различия в държавите. Но те не се разглеждат в теоретичен план – какво казва ислямът, какво не. Журналистът и неговият екип разчитат на личните си впечатления от обиколките по конфликтни места.

„Трябва да се гледа цялостно на всеки сериозен конфликт. Това е едно от нещата, които изтъкнаха от Кралския колеж по

повод на нашата работа в интеркултурната медийна академия. Не само репортажите от горещи точки в света. Много е важно журналистиката да критикува всеки и всичко.“

Миналата година Калоян прекарва в Украйна две седмици през юни. Попада под артилерийски обстрел заедно с група доброволци от Западна Европа и украински военни. Един от доброволците получава по радиостанцията сигнал, че към групата идва руски дрон. Веднага двете военни коли и колата с журналистическия екип се разделят в три посоки, за да избегнат удара. Руската войска постоянно изстрелва снаряди напосоки към даден град или село, но ако получат информация от дрон, се фокусират върху целта и я поразяват.

Това ли е най-опасната командировка, на която е бил?

„Не, и в Иран беше много опасно, когато отидох да отразявам протестите. В Украйна знаеш кой ти е враг. В Иран – не. Там режимът е много репресивен. Тогава, а вероятно и сега, достъпът за западни журналисти е забранен. Всички материали, които се излъчваха в световните медии, идваха от местни хора, които снимаха и пращаха информация. А за да отразиш такава неща, трябва да отидеш на място. По западните телевизии протестите изглеждаха грандиозни, все едно се тресе цялата държава. Но в действителност не беше така. Протестиращите бяха около 100 000 хиляди за цялата страна, която има 80 млн. население. Аз отидох не като журналист, никъде не съм обявявал това. Снимах, срещях се с хора, бях на протести сред военни, полиция. Опасното е, че не знаеш кой какъв е, защото си личи, че не съм местен. Правех се на най-обикновен турист. Жените масово са против режима, но има мъже, които го подкрепят, и не знаеш на кого ще попаднеш.“